

**Wenselijkheidsrapport ten behoeve van de
Bijzondere Leerstoel Krijgswetenschappen vanwege de
Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap**

Faculteit Governance and Global Affairs, Universiteit Leiden

Den Haag, juni 2018

Inhoud

1. Wenselijkheidscommissie/Benoemings Advies Commissie (BAC)
2. Achtergrond en beschrijving van de Bijzondere Leerstoel
3. Institutionele inbedding van de Bijzondere Leerstoel
4. Taken en Activiteiten
5. Profiel

Annex: Statuten van de Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap

1. Wenselijkheidscommissie

De wenselijkheidscommissie bestaat uit de volgende leden:

- Brigade-generaal prof.dr. mr. Paul Ducheine (NLDA, KVBK en Universiteit van Amsterdam)
- Prof.dr. Antoaneta Dimitrova (Comparative Governance, Institute of Security and Global Affairs, FGGA, Universiteit Leiden)
- Prof.dr. Bibi van den Berg (Cybersecurity Governance, Institute of Security and Global Affairs, FGGA, Universiteit Leiden)
- Prof. mr. Jaap de Hoop Scheffer (Institute of Security and Global Affairs & Leiden University College, FGGA, Universiteit Leiden)
- Prof.dr. Larissa van den Herik (Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden)
- Dr.mr. Ernst Dijkhoorn (Institute of Security and Global Affairs, FGGA, Universiteit Leiden)
(Secretaris)

Deze leden treden op als adviescommissie voor de benoeming van de bijzondere leerstoel gedurende de wervings- en selectieprocedure.

2. Achtergrond en beschrijving van de Bijzondere Leerstoel

De Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap (KVBK) stelt zich ten doel om de Krijgswetenschap in de ruimste zin van het woord te bevorderen. Daartoe besteedt de KVBK aandacht aan een breed scala aan onderwerpen, van krijgsv verrichtingen in het verleden en actuele crisisbeheersingsoperaties tot (toekomstige) militair-technische ontwikkelingen.

De KVBK streeft ernaar de kennis over de dilemma's van, en debatten over, hedendaagse oorlog, oorlogvoering, en de functie van het militaire instrument in den brede onder de aandacht brengen. Zij doet dit door middel van lezingen, het stimuleren van onderzoek, het verzorgen van onderwijs en het uitgeven van het militair-wetenschappelijke tijdschrift 'Militaire Spectator'.

Het bestuur van de KVBK heeft het besluit genomen om de Bijzondere Leerstoel Krijgswetenschappen in te stellen. De KVBK hecht grote waarde aan deze Bijzondere Leerstoel en ziet daarin een nadere invulling van haar doelstelling. Met deze Leerstoel wordt beoogd kennis over de militaire dimensie van internationale betrekkingen breed te verspreiden en verder te ontwikkelen. Het primaire doel van de leerstoel is het

uitvoeren en bevorderen van onderwijs over, en wetenschappelijk onderzoek naar, de rol van het militaire instrument in hedendaagse conflicten en het verhogen van de kennis daarover in de Nederlandse maatschappij.

Oorlog en oorlogvoering behoren tot de meest aangrijpende en tot de verbeelding sprekende activiteiten van de mensheid. Hoewel de dreiging van een wereldoorlog tussen de dominante wereldmachten is afgenomen, worden wij dagelijks herinnerd aan verschillende conflicten en oorlogen overal in de wereld. De afgelopen twee decennia hebben een intensieve inzet van het militaire instrument gekend om te trachten conflicten te beslechten. Recente ontwikkelingen aan de randen van Europa tonen dat ook traditionele dreigingen, al dan niet in combinatie met onconventionele middelen, geen verleden tijd zijn. Dit maakt dat de bestudering van de rol van het militaire instrument als onderdeel van het brede veiligheidsbeleid maatschappelijk relevant, en urgent, is en blijft. Ook leiden voortdurende politieke ontwikkelingen tot vragen over de noodzakelijke toekomstige inrichting van krijgsmachten. Het feit dat recent veel interventies niet de politieke ambities hebben gerealiseerd waarmee inzet gerechtvaardigd werd, ondanks grote persoonlijke en financiële kosten en politieke inspanningen, leidt tot wetenschappelijke vragen over de validiteit van gehanteerde strategieën en de functie van militair geweld. Weinig ander menselijk handelen heeft zulke grote maatschappelijke consequenties. Bij conflicten en oorlogen staan alle aspecten van het menselijke bestaan onder druk en vragen een academische benadering om een breder en dieper begrip te krijgen van een grote variëteit aan vraagstukken, zoals:

1. Hoe hebben maatschappelijke perspectieven op oorlog en oorlogvoering zich ontwikkeld in de afgelopen decennia?
2. Wat zijn de functies van het militaire machtsinstrument voor Westerse maatschappijen?
3. Welke strategische concepten liggen ten grondslag aan het militair optreden van statelijke en niet-statale actoren?
4. Wat verklaart succes en falen van interventies?
5. Wat is de rol van technologische ontwikkelingen (denk aan sociale media en cyberwapens) op oorlogvoering?
6. Hoe zijn het karakter en de functie van de oorlog in de loop van de tijd veranderd?
7. Hoe zullen nieuwe uitdagingen zoals veranderende internationale machtsverhoudingen en het informatietijdperk de toepassing van geweld beïnvloeden?
8. Met welke operationele, juridische en ethische dilemma's worden militaire beslissers geconfronteerd?
9. Wat verklaart de aard van het hedendaagse defensiebeleid?
10. Wat is het karakter van militaire innovatie processen?

Bestudering en begrip van het complexe fenomeen oorlog en de inzet van de krijgsmacht vergen een interdisciplinaire benadering, waarin technologie, rechtswetenschappen, (militaire) geschiedenis, militaire strategie, internationale veiligheidsstudies, politieke wetenschappen, sociologie en psychologie worden samengebracht. Daarmee bevindt Krijgswetenschappen zich zowel in het domein van de sociale als de geesteswetenschappen. Vergeleken met het internationale academische veld combineert Krijgswetenschappen het domein 'war studies' met 'strategic studies':

- 'War Studies' is een multidisciplinair veld waarin academici en studenten de militaire, diplomatieke, filosofische, sociale, politieke, psychologische en economische dimensies van menselijk conflict bestuderen. In de context van moderne oorlogsvoering kijkt het bijvoorbeeld naar defensie beleid, strategische planning, logistiek en militaire operaties.
- 'Strategic Studies' is meer gericht op begrip van de militaire dimensie van internationale betrekkingen. Door het bestuderen van de rol van het militaire instrument in internationale politiek houdt het zich ook bezig met vragen over oorlog en vrede.

Deze conceptuele benadering van conflict en oorlog staat in een sterke wisselwerking met het voeren van oorlog en met inzet en optreden in conflicten. Krijgswetenschappen worden sterk bepaald door datgene wat tot de kern van de militaire professie wordt gerekend, namelijk de inzet van militaire middelen, verbijzonderd naar operationele strategie en tactiek, de instandhouding van troepen, besluitvorming en het gedrag van groepen en individuen onder omstandigheden van geweld en levensbedreiging. Het krijgswetenschappelijke domein heeft daardoor een uniek karakter; haar kenobject speelt zich immers af in de ingewikkelde, veelzijdige en intense dynamiek van de inzet van militaire middelen in conflict en oorlog. Daarbij spelen diverse soorten actoren een rol in een diversiteit aan conflict typen.

De Bijzondere Leerstoel zal zich richten op de aard van hedendaagse conflicten en crises en de ontwikkelingen in oorlogvoering. Dit is een breed palet. Het omvat technologische ontwikkelingen, trends in het optreden van statelijke en niet-statale actoren, dynamieken die het optreden van actoren kenmerken, strategische en operationele concepten en theorieën evenals doctrinaire ontwikkelingen en theorieën die het ontstaan en verloop van interstatelijke en intra-statale conflicten trachten te verklaren. Ook de reflectie van deze ontwikkelingen in militaire innovatie, en defensie- en veiligheidsbeleid behoort tot het aandachtsgebied van de Leerstoel. Geografisch ligt de nadruk op ontwikkelingen in en rond het Europese continent, maar ontwikkelingen elders die van invloed zijn op het veiligheids- en defensiebeleid van Westerse landen worden eveneens in ogenschouw genomen.

3. Institutionele inbedding van de Bijzondere Leerstoel

De Bijzondere Leerstoel zal gevestigd zijn in het Institute of Security and Global Affairs (ISGA) binnen de Faculteit Governance and Global Affairs. ISGA is opgezet in 2016 en heeft in een korte tijd een sterk nationaal en internationaal profiel opgebouwd in onderzoek naar, en onderwijs op, het gebied van veiligheid, (contra)terrorisme, cyberveiligheid en inlichtingendiensten. Het Instituut is ontstaan uit het Center of Terrorism & Counterterrorism (CTC). Terwijl het CTC zich in eerste instantie uitsluitend richtte op het bestuderen van de politieke en wet- en regelgevingsaspecten van terrorisme en contraterrorisme, hebben de thema's die het Centrum onderzocht zich in de loop van de tijd verbreed. Zij omvatten nu onder andere: cyberveiligheid, crisis management, inlichtingen, diplomatie en internationale vrede en veiligheid. Een uitbreiding in de richting van War studies/Krijgswetenschappen stond al sinds de oprichting van het Instituut op het verlanglijstje.

ISGA maakt deel uit van de nieuwe en zich dynamisch ontwikkelende Faculteit Governance & Global Affairs (FGGA). FGGA is de jongste faculteit van de Universiteit Leiden en is gevestigd in Den Haag. De onderwijs- en onderzoeksmissie van FGGA is het bestuderen van wereldwijd opkomende sociaal-economische uitdagingen zoals terrorisme, klimaatverandering en economische crises vanuit een multi- en interdisciplinair perspectief. FGGA verzorgt academisch onderwijs op het gebied van openbaar bestuur, veiligheid en Internationale Betrekkingen, evenals diepgaande programma's voor professionals. De organisatie heeft een ondernemersmentaliteit, die tot uitdrukking komt in een voortdurende zoektocht naar verbanden met andere academische disciplines en innovatieve onderwijsmethoden. De missie van de faculteit wordt versterkt door haar aanwezigheid in Den Haag, wat het samenbrengen van de perspectieven van academici en experts en professionals op het gebied van veiligheid, crisismanagement, internationale betrekkingen, cyberveiligheid en inlichtingen mogelijk maakt. De groei en ontwikkeling van FGGA hangt nauw samen met de strategie en ontwikkeling van haar (momenteel drie) Instituten.

ISGA draagt bij aan deze strategie die is ingebed in de Leidse traditie van academische excellentie en samenwerking met de stad Den Haag. De opkomst van complexe en grensoverschrijdende uitdagingen op het gebied van veiligheid, is de kern van onderzoek en onderwijs aan ISGA. Het begrijpen van bestuurlijke uitdagingen en het reageren op grensoverschrijdende risico's en dreigingen in zowel de fysieke als ICT wereld vereist onderzoek dat gebruikt maakt van inzichten uit verschillende disciplines zoals bestuurskunde, politieke wetenschappen, Internationale Betrekkingen, sociologie, recht, filosofie, economie, filosofie en geschiedenis. Gebaseerd op dit gedeelde doel werken academici binnen ISGA aan drie hoofddoelen: (1) academische inzichten in moderne veiligheidsuitdagingen verbreden en verdiepen door middel van excellent

internationaal, interdisciplinair onderzoek; (2) dit onderzoek vertalen naar onderwijs op hoog niveau dat de grenzen van bestaande universitaire programma's overschrijdt; en (3) op basis van wetenschappelijk onderzoek een bijdrage leveren aan beleidsmakers in Nederland en daarbuiten. Deze doelen en de grensoverschrijdende aanpak die onderzoek in ISGA kenmerkt vormen de fundamenteën van de nieuwe Bachelor Security Studies (BaSS) die van start is gegaan in het academische jaar 2017-2018, maar ook van de drie Masterprogramma's die aan het instituut gegeven worden, en van de drie Minoren die ISGA verzorgd.

ISGA heeft een snelle groei doorgemaakt. Sinds 2016 is het aantal personeelsleden van ISGA verviervoudigd van 22 tot meer dan 70, en het aantal studenten verdubbelde van 480 tot 830 (data oktober 2017).

Er zijn momenteel zes onderzoeksgroepen binnen ISGA.:

1. *Terrorism and Political Violence*, onder leiding van dr. Bart Schuurman en prof.dr. Edwin Bakker (HGL Terrorism & Counterterrorism)
2. *Global Affairs*, onder leiding van prof.dr. Antoaneta Dimitrova (HGL Comparative Governance)
3. *Cybersecurity Governance*, onder leiding van prof.dr. Bibi van den Berg (HGL Cybersecurity Governance)
4. *Intelligence Studies*, onder leiding van dr. Constant Huizen en prof.dr. Paul Abels (Bijzonder HGL Intelligence)
5. *Crisis Management*, onder leiding van dr. Sanneke Kuipers, en
6. *Physical Violence & Public Order*, onder leiding van dr. Marieke Liem.

Andere hoogleraren in het Instituut zijn:

- Prof.dr. Madeleine Hosli, die een leerstoel in International Relations bekleedt en onderdeel is van de onderzoeksgroep *Global Affairs*;
- Prof.mr. Jaap de Hoop Scheffer, die hoogleraar is in International Affairs and Diplomatic Practice, eveneens onderdeel van de onderzoeksgroep *Global Affairs*;
- Prof.dr. Rob de Wijk, hoogleraar International Relations and Security, ook lid van de onderzoeksgroep *Global Affairs*;

Positionering van de Bijzondere Leerstoel Krijgswetenschappen binnen ISGA

Het Institute of Security and Global Affairs, waarin de Bijzondere Leerstoel gesitueerd zal zijn, is, zoals hierboven beschreven, volop in ontwikkeling. Gezien de ambities en ontwikkeling van het Instituut is er behoefte aan een Bijzonder Hoogleraar op het gebied van Krijgswetenschappen. De focus van het Instituut ligt op het gebied van veiligheidsvraagstukken en global affairs, en hoewel recentelijk de traditionele benaderingen van internationale veiligheid zijn uitgebreid en aangevuld, is georganiseerd geweld als

onderzoeksgebied de focus van klassieke academische benaderingen van veiligheidsstudies. Krijgswetenschappen, dat zich richt op het effectief gebruiken van georganiseerd geweld, en nog belangrijker, op het zichzelf effectief beschermen tegen georganiseerd geweld, maakt daar een onlosmakelijk deel van uit. Bij uitstek het complexe fenomeen oorlog en dilemma's van, en debatten over, hedendaagse oorlog, oorlogvoering, en de functie van het militaire instrument en de inzet van de krijgsmacht, vergen een interdisciplinaire benadering zoals binnen ISGA al gewoon is.

Een Bijzonder Hoogleraar Krijgswetenschappen zou er ten eerste aan bijdragen om binnen ISGA academische inzichten in moderne oorlogsvoering te verbreden en te verdiepen door middel van excellent internationaal, interdisciplinair onderzoek. Daarnaast zou een Bijzonder Hoogleraar dit onderzoek kunnen vertalen naar onderwijs op hoog niveau. Tot slot zou hij/zij op basis van wetenschappelijk onderzoek een bijdrage kunnen leveren voor beleidsmakers in Nederland en daarbuiten.

4. Taken en activiteiten

De taken van de Bijzonder Hoogleraar zullen zijn:

- Bijdragen aan onderwijs in bestaande onderwijsprogramma's binnen ISGA, in het bijzonder in de *Minor Global Affairs* en de *Bachelor Security Studies*
- Publiceren op het gebied van Krijgswetenschappen in de breedste zin.
- Bijdragen aan het maatschappelijk debat op het gebied van moderne oorlogsvoering, maatschappelijke perspectieven op oorlog en oorlogvoering en vraagstukken over het gebruik van het geweldsinstrument en de inzetbaarheid van de krijgsmacht.

5. Profiel

Om deze Bijzondere Leerstoel (0.2FTE) te bekleden zijn de KVBK en ISGA op zoek naar een kandidaat die:

- Gepromoveerd is in *War Studies*, *Strategic Studies*, Internationale Betrekkingen, Politicologie of een aanverwante academische discipline;
- Beschikt over een aansprekende visie op het gebied van Krijgswetenschappen;
- Een uitstekende staat van dienst heeft als onderzoeker op het gebied van krijgswetenschappen;

- Ervaring heeft met het ontwikkelen van academische programma's en lesgeven op zowel Bachelor als Master niveau;
- Ervaring heeft met het begeleiden van onderzoekers en studenten;
- Sterke mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden bezit, zowel in het Nederlands als in het Engels;
- Ervaring heeft met het deelnemen aan het maatschappelijk debat;
- Beschikt over een uitgebreid nationaal en internationaal netwerk; en
- Tenslotte zijn de KVBK en ISGA op zoek naar een kandidaat die wetenschappelijke kennis kan combineren met ervaring in het bedrijfsleven en een staat van dienst binnen de krijgsmacht.